

ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยากับการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน Neurolinguistics and Chinese Language Learning Management

บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์^{1*}
Bunsikan Tangpakorn^{1*}

รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการสอนภาษาจีน, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง^{1*}
Associate Professor Dr., Department of Chinese Language Teaching, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University^{1*}
Corresponding author, E-mail: am_sikan@hotmail.com^{1*}

สาระสังเขป

บทความนี้ได้นำเสนอแนวคิดและการประยุกต์ใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา (Neurolinguistics) สู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในฐานะภาษาที่สอง ซึ่งเป็นภาษาที่มีระบบเสียง ตัวอักษร และโครงสร้างทางไวยากรณ์ แตกต่างจากภาษาในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน โดยได้มีการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ภาษากับกลไกการทำงานของสมองสู่การประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งผลจากการสังเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการออกแบบกลวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนที่สอดคล้องกับกระบวนการประมวลผล และการจดจำของสมอง สามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน และเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอแนวทางการบูรณาการทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา สู่การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ด้วยกลวิธีการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างเป้าหมายการเรียนรู้ (2) การเรียนรู้โครงสร้างทางภาษา (3) การฝึกเชื่อมโยงข้อมูลและประสาทสัมผัส (4) การแสดงผลการเรียนรู้ และ (5) การประเมินความสามารถภาษาจีนด้วยการสะท้อนตนเองและการประเมินร่วมกับเพื่อน เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ: ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา, หลักการจัดการเรียนรู้, ภาษาจีน

SUMMARY

This article presents the concepts and applications of neurolinguistics in the teaching and learning of Chinese as a second language, a language that possesses distinctive sound systems, characters, and grammatical structures different from those of Indo-European languages. Through a synthesis of relevant research, the study explains the relationship between language learning processes and brain mechanisms, leading to practical applications in classroom instruction. The findings indicate that designing Chinese language learning strategies aligned with cognitive processes of brain encoding and memory can effectively enhance learners' Chinese communication skills in a sustainable and optimal manner. In addition, the article proposes a five-step instructional framework for integrating neurolinguistic principles into Chinese language teaching, namely: (1) setting learning goals, (2) learning linguistic structures, (3) practicing the integration of information and sensory modalities, (4) demonstrating learning outcomes, and (5) assessing Chinese language proficiency through self-reflection and peer evaluation. This framework provides practical guidance for teachers to apply in classroom settings, thereby fostering more effective and meaningful language learning experiences for students.

KEYWORDS: Neurolinguistics, Learning Management, Chinese Language

บทนำ

สถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีบทบาทความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้และการทำความเข้าใจความแตกต่างทางภาษาที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จะสามารถช่วยส่งเสริมความร่วมมือ ลดความขัดแย้ง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีได้ในระดับสากล โดยเฉพาะภาษาที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างเช่นภาษาจีนที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ภาษาจีนถือเป็นความท้าทายและเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจสำหรับนักวิชาการทางการศึกษา เนื่องจากภาษาจีนมีระบบและโครงสร้างทางภาษาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภาษาในตระกูลอินโด-ยูโรเปียนอย่างชัดเจน (Gandour, 1984) โดยความแตกต่างประการแรกคือ ภาษาจีนมีระบบวรรณยุกต์ (Tones) ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สามารถกำหนดความหมายของคำ เช่น คำว่า “mā” มีความหมายได้หลากหลาย เช่น mā-แม่ má-คางคก mǎ-ม้า หรือ mà-ดำ ซึ่งความหมายขึ้นอยู่กับเครื่องหมายวรรณยุกต์ที่ใช้ในการกำกับเสียง ประการที่สองคือ ระบบตัวอักษรจีน (Chinese Characters) โดยอักษรจีนในทางภาษาศาสตร์ถือเป็นอักษรภาพหรือที่เรียกกันว่า หน่วยรูป (Morphemes) ถือเป็นหน่วยไวยากรณ์ที่เล็กที่สุดของคำที่สามารถสื่อความหมายได้โดยที่ไม่สามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้อีก เช่น คำว่า “日 (rì-พระอาทิตย์)”、“月 (yuè-พระจันทร์)”、“木 (mù-ต้นไม้)”、“火 (huǒ-เปลวไฟ)” และ ประการสุดท้ายคือ โครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยโครงสร้างประโยคในภาษาจีนมีจัดเรียงลำดับคำที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น 我 (wǒ-ฉัน) + 在图书馆 (zàitúshūguǎn-ที่ห้องสมุด) + 看书 (kànshū-อ่านหนังสือ) จะเห็นได้ว่า โครงสร้างประโยคมีการจัดเรียงคำบุพบทลึบออกสถานที่ในตำแหน่งหน้าคำกริยา

จากลักษณะเฉพาะของภาษาจีน ส่งผลให้นักภาษาศาสตร์เกิดความสนใจในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ภาษาในมิติของการเชื่อมโยงกระบวนการการทำงานของระบบประสาทและสมองที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้และทักษะการสื่อสารภาษาได้อย่างคงทนถาวร Bandler and Grinder (1976) ได้เสนอว่าการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เกิดจากกลไกการทำงานของสมองที่เซลล์สมองถูกกระตุ้นจากการผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้กับกระบวนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งผลการศึกษาของ Wong et al. (2004) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมกลไกทางสมองซีกขวามีอิทธิพลต่อการประมวลผลวรรณยุกต์ในผู้เรียนภาษาที่สอง ซึ่งจะแตกต่างจากกลไกการเรียนรู้วรรณยุกต์ในภาษาแม่ที่ได้ใช้กลไกการทำงานของสมองซีกซ้ายเป็นสำคัญ ในทำนองเดียวกันผลการศึกษาของ Li and Tse (2015) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาที่ใช้ตัวอักษร (Alphabetic Languages) เช่น ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย กระบวนการทำงานของสมองจะเชื่อมโยงระหว่างเสียงกับตัวอักษร (Phonological Mapping) ที่ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนจากการถอดรหัส (Decoding) ตัวอักษรแต่ละตัวให้เป็นเสียง และผสมเสียงเหล่านั้นเพื่อเป็นการสร้างคำ ซึ่งจะมีความแตกต่างกับการเรียนรู้ตัวอักษรภาพ อย่างเช่น ตัวอักษรภาษาจีนที่กระบวนการทำงานของสมองจะเน้นการจดจำภาพ (Visual Recognition) ด้วยการเชื่อมโยงภาพลักษณ์ของตัวอักษรเข้ากับความหมาย (Orthographic-semantic Mapping) ซึ่งผลลัพธ์ของการเรียนรู้ตัวอักษรจีนเป็นการประมวลผลทางสมองที่เกิดจากการกระตุ้นบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลภาพ (Visual Processing) ในสมองซีกขวา หรือบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการจดจำรูปแบบ (Pattern Recognition) เป็นสำคัญ

ตามข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาจีนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลไกการทำงานของระบบประสาทและสมอง ซึ่งอีกนัยหนึ่งการทำความเข้าใจว่าสมองเรียนรู้และจัดเก็บภาษาอย่างไร จะสามารถนำไปต่อยอดสู่การพัฒนาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ภาษาที่สองให้มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในฐานะภาษาที่สองก็อาจปฏิเสธได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาจีนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลไกการทำงานของระบบประสาทและสมอง โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดทางภาษาศาสตร์พบว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา (Neurocognitive Linguistics) เป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษากลไกการทำงานของสมองที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษา การพัฒนาภาษา และข้อบกพร่องที่เกิดจากการสื่อสาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553) ดังที่ Bandler and Grinder (1976) เชื่อว่ากลไกการทำงานของสมองสำหรับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เกิดจากเซลล์สมองถูกกระตุ้นจากการผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงในการรับรู้กับกระบวนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตลอดจนเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานทางสรีรวิทยาที่สัมพันธ์กับการวิเคราะห์และการปรับใช้ภาษา (วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์, 2555)

ในการนี้จะขอกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เพื่อให้ผู้อ่านได้มีโอกาสรู้จักทฤษฎีดังกล่าวอย่างพอสังเขป พร้อมเสนอหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับการบูรณาการหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยากับการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนที่ได้จากประสบการณ์การวิจัยของผู้เขียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการสอนภาษาจีนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของสมองในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาจีนของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความเป็นมาและความสำคัญของภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา

ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เป็นแขนงวิชาหนึ่งของปริชาณศาสตร์ (Cognitive Science) ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ในภาพรวมที่ครอบคลุมการศึกษาด้านการรับรู้ ความจำ การเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจของมนุษย์ โดยทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาเป็นศาสตร์ที่มีจุดเริ่มต้นจากการพยายามศึกษาและทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสมองกับภาษา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางภาษา โดยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 จากศัลยแพทย์สมองชาวฝรั่งเศส พอล บร็อกคา (Paul Broca) ที่ได้แสดงหลักฐานให้เห็นชัดว่า ศูนย์การผลิตภาษาหรือการพูดภาษาของมนุษย์ อยู่บริเวณสมองซีกซ้ายในส่วนด้านหลังของสมองส่วนหน้าตรงตำแหน่งที่ชื่อว่า Broca's area ต่อมาในปี ค.ศ. 1871 คาร์ล เวนิเคอ (Carl Wernicke) นักประสาทวิทยาชาวเยอรมันได้ศึกษาและค้นพบว่า สมองที่ทำหน้าที่ประมวลผลทางภาษาและทำความเข้าใจภาษาได้รับจากการฟัง จะอยู่บริเวณส่วนหน้าของสมองซีกซ้ายตรงตำแหน่งที่มีชื่อว่า Wernicke's area โดยสมองส่วนนี้จะทำหน้าที่ควบคุมไปกับการสร้างภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือการพูดของสมองส่วน Broca's area (Kolb & Whishaw, 2014) จากการระบุขอบเขตพื้นที่ของสมองที่มีความเกี่ยวข้องกับ การผลิตและการเข้าใจภาษาแล้วนั้น นักภาษาศาสตร์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสมองส่วนที่มีผลต่อภาษา โดยได้ริเริ่มจากความคิดที่ว่า ภาษาสามารถศึกษาผ่านการตรวจสอบและการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของสมอง ซึ่งจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา (Östman & Verschueren, 2012)

ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เป็นศาสตร์สหวิทยาการ (Interdisciplinary Field) ที่เกิดจากการบูรณาการ หลักการของภาษาศาสตร์ (Linguistics) จิตวิทยา (Psychology) และประสาทวิทยา (Neuroscience) โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาษาทำงานร่วมกับกระบวนการคิด (Cognition) และโครงสร้าง การทำงานของสมอง ซึ่งทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยามองว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบสัญลักษณ์ ที่แยกขาดจากความคิด แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชาณที่ถูกหล่อหลอมโดยประสบการณ์ของมนุษย์และกลไก การทำงานของสมอง (Lamb, 1999) ดังนั้น ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาจึงมีนัยยะสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ โดยการเข้าใจว่าสมองเรียนรู้และจัดเก็บภาษาใหม่อย่างไร สามารถนำไปสู่การพัฒนาวิธีการ สอนและสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่นผลการศึกษาของ Wang and Sereno (2023) พบว่าสมอง ของผู้เรียนภาษาที่สองมีการทำงานที่แตกต่างจากเจ้าของภาษาในช่วงแรก แต่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นลำดับจนเกิดความเชี่ยวชาญทางภาษาที่เพิ่มขึ้น และยังคงพบอีกว่าปัจจัยด้านอายุของผู้เรียน ปัจจัยด้าน แรงจูงใจ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานของประสาท ในสมองที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ภาษา

นอกจากนี้ องค์ความรู้ทางภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาจะสามารถช่วยให้เข้าใจถึงความท้าทายที่ผู้เรียน ภาษาต่างประเทศต้องเผชิญ เช่น ความยากลำบากในการออกเสียงที่ไม่คุ้นเคย หรือการทำความเข้าใจโครงสร้าง ไวยากรณ์ที่แตกต่างจากภาษาแม่ ซึ่งการที่ผู้สอนสามารถเข้าใจลักษณะพื้นฐานทางกายภาพของสมองอย่างแท้จริง จะนำไปสู่การออกแบบกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่ตรงจุด เช่น การฝึกฝนที่เน้นการกระตุ้นสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การออกเสียง หรือการใช้เทคนิคที่ช่วยให้สมองสร้างการคิดเชื่อมโยงสำหรับโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมาย กล่าวโดยสรุปภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาไม่เพียงแต่ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่าง

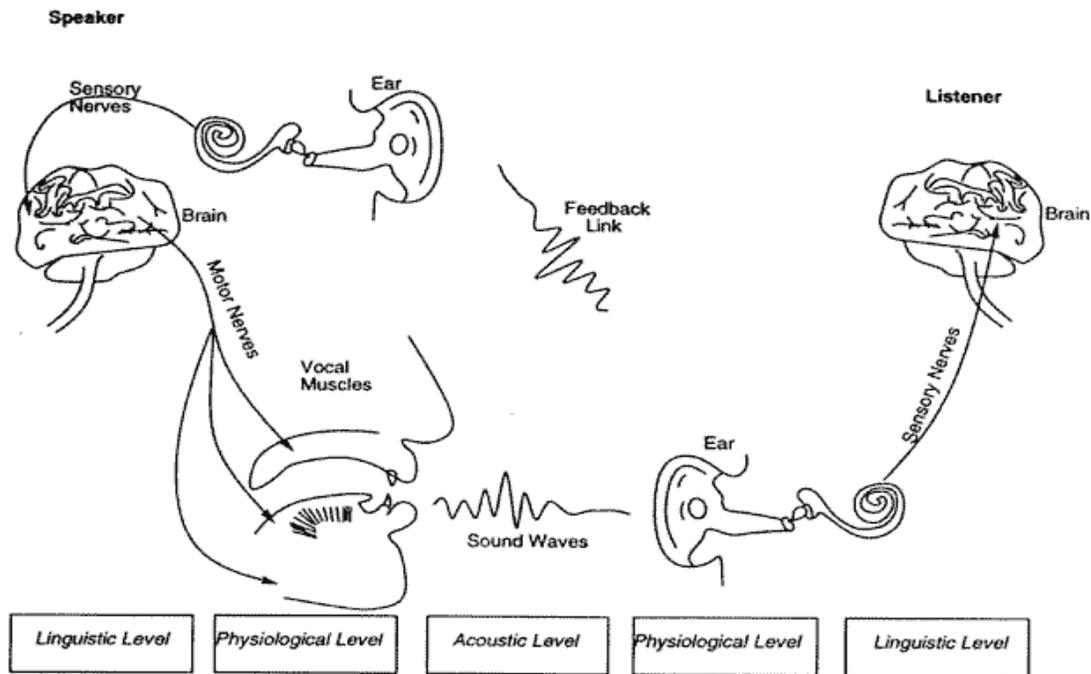
ภาษาที่มอง แต่ยังเป็นเสมือนเครื่องมือและแนวทางที่สำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในปัจจุบันและอนาคต

หลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ในสภาวะการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มีศักยภาพในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน และผู้สอนได้เป็นอย่างดี โดยได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้หลักการสำคัญของภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ในที่นี้จะขอสรุปอย่างพอสังเขปดังนี้

หลักการสำคัญของภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เป็นการเข้ารหัสข้อมูลทางภาษาไปยังสมองที่ผ่านการรับประสบการณ์โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งการนำเข้ารหัสจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้สึกและพฤติกรรมทางการใช้ภาษาในการสื่อความคิดของบุคคล (Bandler & Grinder, 1976) สอดคล้องกับ Revell and Norman (1999) ที่ได้กล่าวว่า หลักการสอนแบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาเป็นการรับประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ตามความคาดหวังที่ตนเองกำหนดไว้ เพื่อรับและเก็บสัญญาณทั้งหมดเป็นข้อมูลไปยังสมองและระบบประสาท ในทำนองเดียวกัน ได้เสนอว่า หลักการสอนแบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาเป็นกระบวนการรับประสบการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นจากการรับข้อมูลผ่านทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้แก่ การได้ยิน การเห็น การเคลื่อนไหว การได้กลิ่นและ Dilts and De Lozier (2000) การรับรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคล ซึ่งการรับข้อมูลของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น บางคนถนัดใช้ตา ดู บางคนถนัดใช้หู ฟัง บางคนถนัดการรับข้อมูลโดยใช้กายสัมผัส ซึ่งลักษณะการรับข้อมูลนี้ เกิดจากการกลไกการทำงานของระบบประสาทและสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา โดยสมองซีกซ้ายทำหน้าที่ควบคุมการทำงานด้านขวาของร่างกายและบริเวณที่ทำหน้าควบคุมการพูดที่ได้เรียบเรียงเป็นประโยคที่ถูกต้อง ส่วนสมองซีกขวาควบคุมการทำงานด้านซ้ายของร่างกายและบริเวณที่ทำหน้าที่สัมพันธ์กับการทำความเข้าใจภาษา

ตามหลักการของนักการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการรับประสบการณ์โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่เชื่อมโยงกับกลไกการทำงานของสมองในแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาและอวัจนภาษาของแต่ละบุคคลในการหนุนเสริมสมรรถนะทางการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถสรุปหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 หลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา
ที่มา: นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข (2558)

นอกจากนั้น Revell and Norman (1999) และ Richards and Rodgers (2001) ได้เสนอแนวทางสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำผลลัพธ์ที่คาดหวังจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความพยายามให้ตนบรรลุตามสิ่งที่คาดหวัง และมุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่เป้าหมาย
2. ออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการรับรู้ เพื่อก่อให้เกิดการคิดเชื่อมโยงในการสร้างภาพจำเพื่อให้เกิดการจดจำอย่างคงทน
3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อลดความวิตกกังวล ส่งเสริมความรู้สึกลดภัยในการเรียนรู้
4. ปฏิบัติกิจกรรมอย่างยืดหยุ่นโดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีทางเลือกเพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนให้มากที่สุด

ในการทำงานเดียวกัน ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการสอนแบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้สมองในการรับรู้สิ่ง Garrett (1998) และ Lehner (2000) ต่าง ๆ ที่ให้เซลล์สมองได้ถูกกระตุ้นจากการสัมผัสอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ผ่านทางหู ทางตา ทางจมูก ทางลิ้นสัมผัส และทางผิวหนัง ซึ่งมีรายละเอียดของเทคนิควิธีการสอนแบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาที่ผู้เขียนสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

1. เทคนิควิธีการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น เป็นเทคนิควิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้สายตามองแบบทั่วไป ผ่านการฝึกให้ผู้เรียนได้สร้างจินตภาพหรือฝึกความสามารถในการสร้างภาพในความคิด (Visualization) กล่าวคือ เป็นการสร้างภาพเคลื่อนไหวในใจทำให้มองเห็นถึงสถานการณ์ต่าง ๆ การสร้างจินตภาพจะเป็นสถานะที่ทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ ถือเป็นเทคนิคในการพัฒนาสมองเปรียบเสมือนเป็นการสร้างประสบการณ์การรับรู้ขึ้นมาใหม่ และจินตภาพช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น

2. เทคนิควิธีการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสด้านการได้ยิน เป็นเทคนิควิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์เสียง และรู้จักที่จะจำแนกเสียง โดยที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของอวัยวะในร่างกายนที่ใช้สำหรับออกเสียง ตลอดจนเน้นกลไกที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง กระบวนการหายใจทางปาก และภาษาทางกาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนควบคุมการออกเสียงได้ชัดเจน ในการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีการนี้ ผู้สอนควรจัดสภาพบรรยากาศรอบตัวที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยฝึกให้ผู้เรียนกำหนดลมหายใจและทำสมาธิ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายและพร้อมต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถได้ยินเสียงภาษาต่างประเทศได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. เทคนิควิธีการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสด้านการเคลื่อนไหว เป็นเทคนิควิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้การสัมผัสของร่างกายด้วยการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการสัมผัส กล่าวคือ ในเวลา que ผู้เรียนได้จับต้องสิ่งของจะสามารถรับรู้ถึงผิวสัมผัสของวัตถุ รูปร่าง และอุณหภูมิของวัตถุเป็นผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาวิธีการคิดแบบเชื่อมโยงโดยผ่านความรู้สึกแบบต่าง ๆ ประกอบกับผู้สอนสามารถสอดแทรกความรู้ และกิจกรรมทางภาษา ซึ่งจะเป็ผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสาระเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหว ร่างกายและจิตใจจะสามารถรับรู้ได้จากการส่งสัญญาณของประสาทสัมผัสเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้โดยไม่รู้ตัว

4. เทคนิควิธีการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสด้านกลิ่นและการลิ้มรสเป็นเทคนิควิธีการสอนที่ใช้โมเลกุลของกลิ่นต่าง ๆ ผ่านเข้าไปทางจมูก เพื่อไปกระตุ้นเซลล์ประสาทรับรู้ที่อยู๋ในโพรงจมูกเป็นผลให้กระแสประสาทที่ได้รับรู้มานั้นส่งไปยังศูนย์การรับรู้กลิ่นในสมอง หรือที่เรียกว่าส่วนของ Limbic ในสมองซึ่งเป็นส่วนของการควบคุมการเรียนรู้ ความจำ อารมณ์ ความหิว โดยกลิ่นที่เข้ามากระตุ้นระบบการทำงานของสมองส่วนนี้ จะทำให้สมองปล่อยสารเอนโดฟิน (Endorphins) เอนเซฟาลิน (Enkephalins) และเซโรโทนิน (Serotonin) ซึ่งสารเอนโดฟินจะช่วยให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลายความเครียด ส่วนสารเอนเซฟาลินจะเป็นสารที่ช่วยให้ร่างกายรู้สึกอารมณ์ดี และสารเซโรโทนินจะช่วยให้สงบและผ่อนคลาย ซึ่งการที่ให้ผู้เรียนได้รับรู้ทางกลิ่น และรสสัมผัส มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาที่ทักษะการพูดหรือการเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถบรรยายความรู้สึกหรือรสสัมผัสต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาที่เรียนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และกระบวนการการทำงานของสมองที่ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการรับรู้ เช่น ตาหู ฟัง จมูกดมกลิ่น ปากชิมรสชาติ และกายสัมผัสหรือเคลื่อนไหวเป็นสำคัญ ภายใต้การให้ความรู้และการจัดระเบียบความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถสร้างสมความรู้และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตรงตามบริบท

แนวทางการบูรณาการภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีน

จากหลักการจัดการเรียนรู้ข้างต้น จะขอเสนอแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับการบูรณาการหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยากับการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการสอนภาษาจีนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของสมอง โดยแนวทางการบูรณาการภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนที่ได้ปรากฏในบทความนี้ เป็นการเรียบเรียงจากงานวิจัยของผู้เขียน (บัณฑิตกัญจ ตั้งภากรณ์, 2565) โดยก่อนที่จะกล่าวถึงหลักการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนมาทราบถึงสภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในปัจจุบันและปัญหาที่พบจากผู้เรียนภาษาจีนทั้งระดับชั้นประถมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้เขียนได้จากประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนสามารถสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

ประการที่หนึ่ง บริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนโดยทั่วไปมุ่งเน้นลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไวยากรณ์-การแปล กล่าวคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นิยมเริ่มจากการอ่านคำศัพท์และประโยค หลังจากนั้นบอกความหมายด้วยการแปล และให้ผู้เรียนฟังเสียงบทสนทนาภาษาจีนโดยผู้สอนเป็นผู้อ่าน หรือให้ผู้เรียนฟังจากไฟล์บันทึกเสียงหรือผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทสนทนาด้วยตนเองและสอนโครงสร้างทางภาษาด้วยการอธิบายกฎไวยากรณ์ให้ผู้เรียนทราบ โดยผู้สอนใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการอธิบาย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด และให้ผู้เรียนอ่านตามบทสนทนาที่ปรากฏในแบบเรียนหรือนำประโยคสนทนาในแบบเรียนมีพูดสื่อสารกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

ประการที่สอง ผู้เรียนมีปัญหาการออกเสียงสำเนียงภาษาจีน กล่าวคือ ผู้เรียนมักออกเสียงภาษาจีนด้วยสำเนียงแบบภาษาไทย ซึ่งไม่มีการลงเสียงหนักเบาในคำขาดท่วงทำนองและจังหวะของการออกเสียงในประโยค และไม่สามารถออกเสียงบางเสียงที่ไม่ปรากฏในเสียงภาษาไทย

ประการที่สาม ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้างประโยคในภาษาจีนเป็นอย่างดี แต่ยังไม่สามารถใช้ภาษาจีนพูดสนทนาหรือสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นตามความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และในบางกรณีผู้เรียนที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนแต่กลับเลือกใช้คำศัพท์และสำนวนไม่ถูกต้องตรงตามบริบททางภาษาและวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของเจ้าของภาษา

ประการสุดท้าย ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนสื่อสารในชีวิตประจำวัน เนื่องจากกังวลว่าตนเองจะใช้ภาษาจีนสื่อสารไม่ถูกต้องส่งให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสาร ประกอบกับรู้สึกอายที่จะใช้ภาษาจีนพูดกับเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียน

จากสภาพบริบทและปัญหาที่พบข้างต้น เป็นผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ไม่บรรลุตรงตามจุดมุ่งหมายของสาระรายวิชาที่กำหนดไว้ด้วยเหตุนี้ การบูรณาการหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาความสามารถทางทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่เกิดจากกระบวนการทำงานของสมองที่ถูกกระตุ้นจากการรับรู้ข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ

เช่น ตาหู ฟัง จมูกดมกลิ่น ปากชิมรสชาติ และกายสัมผัสหรือเคลื่อนไหวเป็นสำคัญ (บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์, 2565) โดยมีหลักการและขั้นตอนดังนี้

หลักการการจัดการเรียนรู้

1. การพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาจีนใน 3 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาจีนอย่างถูกต้องตามไวยากรณ์ การเลือกใช้ภาษาจีนอย่างเหมาะสมกับบริบทและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาจีน เพื่อสื่อสารได้ตามบริบทและสถานการณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อจะนำไปสู่การเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาจีนอย่างตั้งใจ

2. การฝึกพูดภาษาจีนโดยอาศัยกลไกการทำงานของสมองที่คิดเชื่อมโยงโครงสร้างทางภาษาจีนกับการรับรู้ที่ผ่านประสาทสัมผัสตั้งแต่ 3 ด้านขึ้นไป เช่น การได้ยินผ่านทางหู การมองเห็นผ่านทางตา และการสัมผัสหรือการเคลื่อนไหวผ่านทางกาย เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจีนได้อย่างเข้าใจและสามารถแสดงออกผ่านถ้อยคำตามสถานการณ์จริงเป็นภาษาจีนได้อย่างรวดเร็ว

3. การฝึกใช้ภาษาจีนโดยผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ที่กระหว่างผู้สอนและระหว่างกลุ่มเพื่อน เพื่อลดความกลัว ความกังวล และหนุนเสริมความกล้าในการพูดภาษาจีนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเอง

4. การประเมินความสามารถทางการใช้ภาษาจีน โดยผู้เรียนได้ประเมินตนเองตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลประเมินที่ได้ไปปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนของตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ในการบูรณาการภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาสู่การจัดการเรียนรู้ภาษาจีน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นการสร้างเป้าหมาย

ขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาจีน โดยให้ผู้เรียนระบุความต้องการการเรียนรู้ภาษาจีนไปเพื่ออะไร ต้องการเรียนรู้เพื่อสื่อสารเป็นภาษาจีนกับใคร ในเรื่องอะไรได้บ้าง และต้องการสื่อสารได้ในระดับไหน ซึ่งผู้สอนสามารถใช้รูปแบบกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่กระตุ้นและเร้าความสนใจโดยให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียน เช่น การตั้งคำถาม การอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักถึงประโยชน์ และฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงเหตุการณ์กับความรู้เดิมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนระบุเป้าหมายของตนเองและระดับความสามารถในการสื่อสารที่ตนเองคาดหวัง เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนภาษาจีนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน พร้อมรู้แนวทางในการพัฒนาตนเองในการใช้ภาษาจีน

โดยในขั้นตอนนี้ ผู้สอนสามารถทำได้โดยกำหนดให้ทุก ๆ สัปดาห์แรกของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้ให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และให้ผู้เรียนกำหนดสถานการณ์ในการฝึกการใช้ภาษาจีนเพื่อสื่อสารด้วยตนเอง พร้อมจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นคู่ กลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ ตามความเหมาะสมของจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งการเรียนรู้ภาษาจีนแบบกลุ่มที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เรียนที่สื่อสารภาษาจีนได้อย่างจำกัดหรือไม่ค่อยคล่องแคล่ว พร้อมทั้งจะช่วยเสริมความมั่นใจ ลดความกังวลและความรู้สึกอายในการใช้ภาษาจีนสื่อสารได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

2) ขั้นตอนการเรียนรู้โครงสร้างทางภาษา

ขั้นตอนนี้เป็นส่วนของการสั่งสมความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษา คำศัพท์ และการใช้ภาษา เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระความรู้ทางภาษาจีนผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทางการได้ยินผ่านทางหู การมองเห็นผ่านทางตา จากสื่อโสตทัศนต่าง ๆ ที่บรรยายเป็นภาษาจีนด้วยเสียงของเจ้าของภาษา ประกอบกับให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงเลียนแบบอย่างซ้ำ ๆ จนเกิดความคุ้นชินในสำเนียงเสียงของภาษาจีน และเน้นให้ผู้เรียนฟังระวังเรื่องการออกเสียงให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์การออกเสียงตามระบบเสียง Pinyin เพื่อต้องการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถพูดออกเสียงภาษาจีนได้เทียบเคียงกับเจ้าของภาษา

โดยในขั้นตอนนี้บทบาทของผู้สอนสามารถนำเสนอเนื้อหาสำหรับทักษะการสื่อสารที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสตั้งแต่ 3 ด้านขึ้นไป พร้อมสอดแทรกความรู้ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์การเปลี่ยนระดับเสียงในการออกเสียงภาษาจีน เช่น การเปลี่ยนของระดับเสียงที่ 3 การเปลี่ยนระดับเสียงของคำว่า — (yī) การเปลี่ยนระดับเสียงของคำว่า 不 (bù) เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียนให้สามารถเทียบเคียงกับเจ้าของภาษา และในขั้นตอนนี้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้โดยการสนทนากับบุคคลอื่น พร้อมทั้งผู้เรียนจดบันทึกเพื่อรวบรวมถ้อยคำ ประโยคที่ได้นำไปใช้สื่อสารหรือได้รับฟังจากกลุ่มเพื่อน ๆ ซึ่งการจดบันทึกหรือการจัดระบบข้อมูลสามารถทำได้ในลักษณะแผนผังความคิด รูปภาพผังวงกลมสรุปความ เป็นต้น

3) ขั้นตอนการฝึกเชื่อมโยง

ขั้นตอนนี้เป็นการให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงโครงสร้างทางภาษา บริบททางภาษา ได้แก่ เรื่องราวความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา วิธีในการใช้ภาษา และคำศัพท์ที่ใช้ตรงตามความต้องการและธรรมชาติการใช้ภาษาของผู้เรียนในขั้นตอนนี้บทบาทของผู้สอนจะทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงเมื่อผู้เรียนต้องการข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับภาษาตามความต้องการของผู้เรียน จนกระทั่งผู้เรียนมีคลังคำศัพท์พร้อมที่จะพูดสื่อสารแสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง ส่วนบทบาทของผู้เรียนจะทำหน้าที่ตรวจสอบความต้องการของตนเองว่าข้อมูลส่วนใดไม่สมบูรณ์และต้องการเพิ่มเติมจากผู้สอน นอกจากนี้ผู้เรียนจะเชื่อมโยงประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ กับการเรียนรู้ พร้อมฝึกการใช้ภาษาจีนเพื่อสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

4) ขั้นตอนการแสดงผลการเรียนรู้

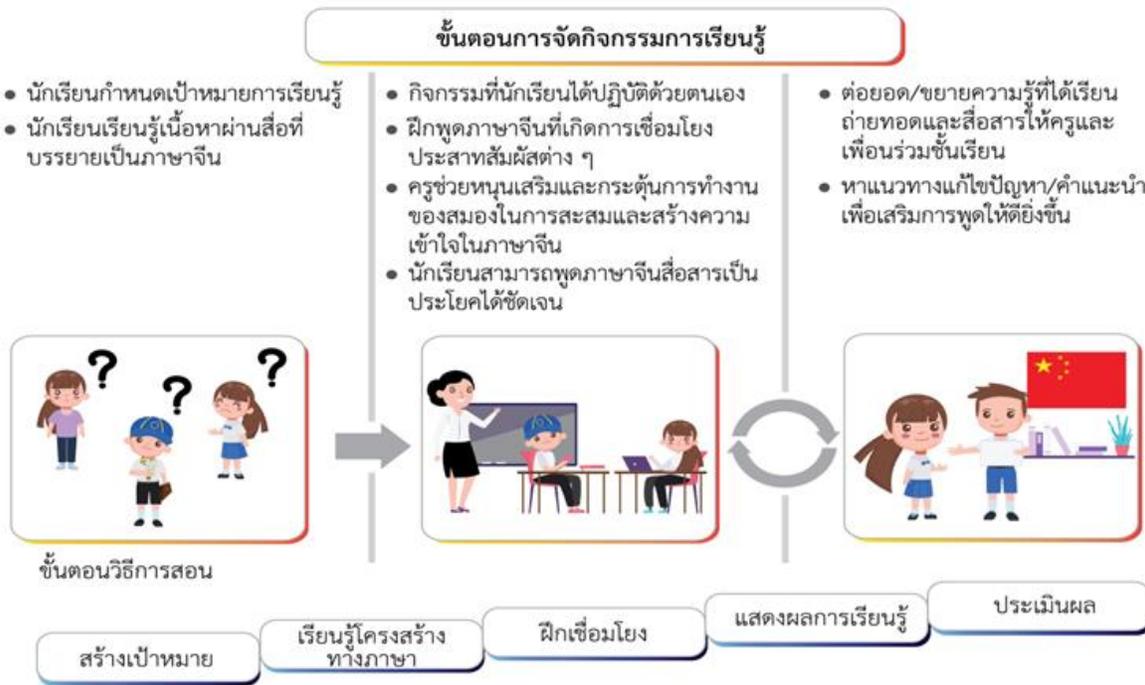
ขั้นตอนนี้เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการใช้ภาษาจีนสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนหรือผู้สอนตามแบบที่ผู้เรียนกำหนดที่สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ที่เป็นจริง โดยผู้เรียนสามารถเลือกปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดทางเลือก และกลยุทธ์เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้บทบาทของผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกคู่สนทนาด้วยตนเอง อาจเป็นกลุ่มเพื่อนหรือผู้สอนหรือสามารถเลือกแสดงผลการเรียนรู้ด้วยตนเองคนเดียว

5) ขั้นตอนการประเมินความสามารถ

ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องประเมินตนเองตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยกลุ่มเพื่อนผู้เรียนช่วยกันประเมิน เสนอแนะและเลือกเพื่อนสมาชิกที่มีความสามารถในการสื่อสารที่ดี และผู้สอนสามารถประเมิน

ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาและการทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งการประเมินสามารถกำหนดการประเมินเป็นระยะ ๆ พร้อมได้แสดงความคิดเห็นถึงวิธีการและจุดบกพร่องที่พบในการสื่อสารเพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขให้การสื่อสารภาษาจีนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักภาษาแบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยาได้ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา
ที่มา: บัณฑิตวิทยาลัย ตังภากรณ์ (2565)

นอกจากหลักการและขั้นตอนตามที่กล่าวข้างต้น อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพที่ผู้สอนควรคำนึงถึงมีดังนี้

1. ผู้สอนควรมีความรู้ในทักษะทางภาษาจีนและทักษะการสื่อสารภาษาจีนที่ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถอธิบายและพร้อมช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนมีการออกเสียงที่ผิดพลาด หรือมีการเลือกใช้คำศัพท์และประโยคที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และวัฒนธรรมการใช้ภาษาจีนที่นิยมใช้ในการสื่อสารของเจ้าของภาษา
2. ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงการสร้างบรรยากาศที่เคร่งเครียดในการจัดการเรียนรู้ โดยควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้อ่อนน้อมต่อการสร้างบรรยากาศของการฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาจีนของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยเสริมการมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาจีนของผู้เรียน และยังสามารช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาจีนได้อีกด้วย

3. ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสร้างการรับรู้ภาษาที่ผ่านทางการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การได้ยินผ่านทางหู การมองเห็นผ่านทางตา การได้กลิ่นผ่านทางจมูก การรับรู้รสผ่านทางปาก และการสัมผัสหรือการเคลื่อนไหวผ่านทางกาย เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาจีนได้อย่างเข้าใจและสามารถพัฒนาความสามารถทางทักษะการพูดสื่อสารภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ฉะนั้นคุณลักษณะของผู้สอนภาษาจีนควรมีความเชี่ยวชาญทางภาษาจีน ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการสอนเป็นอย่างดี จึงจะช่วยเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ภาษาจีนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกในการใช้ภาษาจีน ทั้งภายในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ประกอบกับการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาจีน ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความกระตือรือร้นที่จะใช้ภาษาจีนสื่อสารผ่านถ้อยคำและสำนวนได้อย่างอิสระ

บทสรุป

ภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา (Neurolinguistic) เป็นการศึกษาสรีระของสมองและโครงสร้างของระบบประสาทโดยเฉพาะในส่วนที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษา ซึ่งหลักการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา เป็นหลักการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่เกิดจากกระบวนการทำงานของสมองที่ถูกกระตุ้นจากการรับรู้ข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ตา หู ฟัง จมูกดมกลิ่น ปากชิมรสชาติ และกายสัมผัสหรือเคลื่อนไหวเป็นสำคัญ นอกจากนี้หลักการดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยผู้สอนสามารถเข้าใจความต้องการและความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยกระตุ้นพัฒนาการการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สำหรับการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องก้าวข้ามวิธีการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจีนจากการฟัง การแปล และฝึกพูดเลียนแบบตามซ้ำ ๆ แต่ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาจีนอย่างอิสระภายใต้การคิดเชื่อมโยงคำศัพท์ และโครงสร้างทางภาษากับประสาทสัมผัสการรับรู้ในด้านต่าง ๆ ตามหลักวิธีการจัดการเรียนรู้แบบภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา ซึ่งหลักภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยามีได้เป็นสูตรสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ แต่เป็นหลักการที่จะช่วยหนุนเสริมให้ผู้สอนภาษาจีนสามารถนำไปประยุกต์เพื่อออกแบบหรือสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดสื่อสารภาษาจีนได้อย่างอิสระตามสถานการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจีนได้อย่างเข้าใจและสามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดได้ถูกต้องตรงตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาของเจ้าของภาษา

เอกสารอ้างอิง

- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. (2558, 21 มีนาคม). *ระเบียบวิธีสอนภาษาตามหลักวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา*.
<http://thaineurolinguistic1.blogspot.com>
- บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์. (2565). การพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาจีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดลำปางด้วยรูปแบบการสอนตามหลักภาษาศาสตร์เชิงประสาทวิทยา.
วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 42(3), 53–66.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. นานมีบุ๊คส์.
- วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์. (2555). *NLP: ภาษา สมอง มหัศจรรย์*. บานานา.
- Bandler, R., & Grinder, J. (1976). *The structure of magic*. Science and Behavior Books.
- Dilts, R., & DeLozier, J. (2000). *Encyclopedia of systemic NLP and NLP new coding*. NLP University.
- Gandour, J. T. (1984). Tone perception in Thai. *Journal of Phonetics*, 12(1), 1–13.
- Garrett, T. (1998). *The effective delivery of training using neuro-linguistic programming*. Kogan Page.
- Kolb, B., & Whishaw, I. Q. (2014). *An introduction to brain and behavior* (4th ed.). Worth.
- Lamb, S. M. (1999). *Pathways of the brain: The neurocognitive basis of language*. John Benjamins.
- Lehner, S. (2000). *Learner-centered training with neuro-linguistic programming*. Johannes Kepler University Linz.
- Li, P., & Tse, C. S. (2015). Neurolinguistics of Chinese language processing. In W. S.-Y. Wang & C. N. Li (Eds.), *The Oxford handbook of Chinese linguistics* (pp. 450–466). Oxford University Press.
- Östman, J. O., & Verschueren, J. (2012). *Handbook of pragmatics*. John Benjamins.
- Revell, J., & Norman, S. (1999). *Handing over neuro-linguistic programming-based activities for language learning*. Saffir Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Wang, Y., & Sereno, J. A. (2023). Brain mechanism underlying learning Chinese as a second language. *Acta Psychologica Sinica*, 55(5), 747–759.
- Wong, P. C. M., Skoe, E., Russo, N. M., Dees, T., & Kraus, N. (2004). Training-induced brain plasticity in adult second-language learners. *Journal of Neuroscience*, 24(1), 42–52.